

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétlé és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 25.

A teknősbéka és a nyúl.

Versenyzett egyszer a nyúl és a teknősbéka, — meséli a jó öreg Aesopus. A nyúl elbizakodva heverészett a bokor árnyékában, míg a teknősbéka buzgón igyekezék a kitűzött cél felé. El is szunnyadt egy kevéssé a nyúl. Végre fölriadt, nekiiramodott s a mint lihegve beért a célponthoz, már ott találta a teknősbékát, a ki mászva nyerte meg a versenyt.

Igy volt a mese régen s a ki olvasta, mind örvendett a nyúl megszégyenülésén. Ma a mesét következőképp valósítják meg:

Versenyre küldik a teknősbékát és a nyulat. A nyulnak kopókat eresztenek nyomába, a melyek minél gyorsabb szaladásra ösztökélik. A teknősbékát ellenben megkötözik erősen s csak mikor a nyúl régen a célhoz ért, akkor eresztik őt is szabadon nagy kaczagva. Már most győzzön, ha tud!

És a kik a versenyt rendezik, szentül meg vannak győződve, hogy az így volt igazságos.

Efféle kis versenyfutást rendeznek évek óta a magyar föld és az idegen ipar és kereskedelem közt. A célpont mindig egy-egy tisztes kiegészítés Ausztriával, a hova a versenynek fönt vázolt menete folytán természetesen soha sem juthat el a teknősbéka, azaz pardon! a magyar földművelés.

Bocsánat, hogy a magyar földművelést teknősbékához merem hasonlítani; de a hasonlat nem is olyan nagyon sánta, mint a milyennek látszik első pillanatra.

Hajdan pajzs volt ez a föld, a keresztény Európa pajzsa. Rajta csurgott végig mindaz a vér, a mi meg akarta fullasztani Európát. Hja, csak hogy akkoriban a pajzsot kizárólag magyar karok tartották s a magyar kar nem csak pajzsot, de kardot is szokott tartani; nem csak magát védi, de vágja az ellenséget is.

Századok tusájában, világrészek egybe-roppanásában sebet kapott a kar, elernyedt, átvágatott nem egy izma. És nem volt, a ki a sebesült kart bekötözte volna, nem volt, a ki pihenőt adott volna neki, hogy átszelt izmai összenőjenek. Ellenben igen előrelátóan gondoskodtak arról, hogy a kar valahogyan erejére ne kapjon, sebei meg ne szűnjenek fájni, égni...

Lehanyatlott a pajzs, letűnt a magyar föld dicsősége és egyszerre — honnan, honnan nem? — a pajzs szélein az egy erős kar helyett négy gyenge láb bújik ki. Négy láb, a melyek mind kifelé állanak, kifelé kapálóznak, nevük: horvát, szerb, oláh, tót. Nőtt egy kis farka is a pajzs-nak; a szász nemzetiség, de az csak ártatlanul kalimpál a levegőben fölfelé.

Igy lett a hajdan dicsőséges pajzsból teknősbéka. Ugyanaz a pajzs, ugyanazok a Kárpátok képezik peremét, de hajh, nem egy erős kar vitézkedik többé mögötte, hanem négy gyenge láb rángatná négy felé.

Mikor aztán ez a szegény mozgó

pajzs versenyre kél bárkivel, ugyan gondoskodnak róla, nehogy valamiképp nyerni találjon! Nyakát megkötik közös ügyes szerződésekkel, ischli klauzulákkal, kvótával és nagyhatalmi hóbortokkal. Lábaik ráakasztanak egy csomó nemzetiségi izgatót, a pajzsra ráültetnek egyházpolitikát, merkantilista lármázókat és galicziai bevándorlókat. Tessék ennyi czzakkumpakkal felkészülve versenyre kelni a nyullal, az osztrák iparral és kereskedelemmel!

Az osztrák nyúl már teljesen tehermentesen indul a versenyre. Nemcsak, de rászabadítanak egész falka ösztökélő kopót is. Kereskedelmi kamarák, csehek, németek, szlovének versenyt zavarják az osztrák kereskedelmi érdekek vezérét, az osztrák kormányt, hogy csak minél nagyobb eredményt érjen el, minél hamarabb megpihenhessen a célponthoz; a korona biztos kegyében. Mert tudvalevőleg a mi kiegyezési harcainkban az a döntő védpont, az győz, aki hamarabb odajut, mint a fölemelt kvóta példája szomorúan illusztrálja.

Természetes, hogy így a mesének csak az lehet a vége, amit a mese modern megvalósítói kiterveznek. A nyúl győz, a teknősbékát kikaczagják. Hogy hátramarad az ügyetlen!

Egyet azonban elfelejtenek a verseny rendezői. Muszáj nekünk okvetlenül versenyeznünk az osztrák nyullal? Egy szép napon meggondolhatjuk a dolgot és nem versenyeznünk. Megélünk magunkban, nem kell semmiféle kiegészítés. Akkor csodálkozhatik aztán a nyúl — de akkor a

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

Tengerparton.

Irta: Lady Mary Cavendish.

Személyek: Douglas kapitány, Cunningham Anna kisasszony.

Szín: Breziton tengerpart. Augusztusban.

Anna (Egy kőfal tövében ül, kezében fölbontatlan levelet tart): Hála Istennek, végre egy perczre egyedül lehetek! Francesca néni ma reggel még a szokottnál is idegesebb és zsörtölődőbb volt. Miért is jöttem hozzá? Nem kellett volna elfogadnom meghívását. (Kétségbeesetten néz a tengerre.) És ő sincs itt, pedig Chris azt mondta: itt találom — és Chris mindent tud. De hiszen igaz! Itt van a levelem! (Kibontja a borítékot s olvasni kezd):

Drága Annám! Ma csak röviden írhatok. Képzem, hogy megkésztik napjaidat a Francesca néni szeszélyei! De ne keseregj, édes, az erény mindenkor megleli jutalmát. S most eszembe jut, hogy tegnap a Parkban találkoztam Douglas kapitánnyal. A karja még mindig fel van kötve, s az igen érdekessé teszi őt. Azt mondta, hogy a tengerpartra kell mennie, hogy visszanyerje egészségét. Oly kedves s nagy barátságot kötöttünk együtt. Megmondtam neki, hogy Breziton kitűnő hely, s lehet, hogy oda fog menni. Nemsokára egy nagy titkot kell neked elmondanom.

Most pedig sietek felöltözködni, szerető rokonod, Christabel Cunningham. P. S. Légy kedves Dickhez (»Dick«, ki van vakarva késsel s helyette »Douglas« kapitány íródott), ha Brezitonba érkezik. C. C.

Anna (reménytelenül néz a tengerre, majd a kezében tartott levélre tekint). Olyan »kedves«... »Nagy titkot kell neked elmondanom«... »Légy kedves Dickhez«... Oh, Chris, hogy lehettél ilyen? Én pedig azt hittem, hogy én... hogy engem... Nos, ha elveszi Christ, unokafivérem lesz. Talán Dicknek fog kelleni hívnom nekem is... Nem, nem! Beh utálatos hely ez a Breziton! Bár csak otthon maradtam volna inkább! Ez a buta, nagy, kék tenger, ez az örökös csillogó sárga homok, meg ez a nagy néptömeg!... (Mégesen megrug egy követ a lábával s az a vízbe gurul. A zajra valaki megmozdul az alacsony kőfal másik oldalán. A lány térdén állva fordul arra s Douglas kapitányt látja meg, amint szalmakalapos feje kibukkan a fal mögött. Egy pillanatig farkasszemet néznek egymással.)

Douglas. Ezt nevezem aztán szerencsének. (Megemeli kalapját). Igazán kellemes meglepetés ez! (Főldre.) Remélem, hogy Christabel nem árult el még semmit.

Anna (hazug mosollyal). En még jobban meg vagyok lepve. Remélem jobban van a karja?

Douglas. Sokkal jobban, köszönöm. Meg-

engedi-e, hogy átmászszak e falon? Nem is tudom, mire való ez itt a tengerparton.

(A lány igenlő fejbólintására átveti magát a tulsó oldalra. A közelben egy lélek sincsen.)

Anna (idegesen). Mikor érkezett meg?

Douglas (jókedvűen). Mult este. Levegő változás miatt lettem ide küldve. Kedves kis hely ez a Breziton.

Anna (lelkesezéssel). Oh, olyan kedves! Es a tenger mily rejtelmesen, mélységesen kék! — nemde?

Douglas (nem a tengerre, hanem a szemébe néz). Olyan rejtelmesen, mélységesen kék! Es a homok oly szép sárga.

Douglas (a hajára néz). Es fénylik, mint az arany...

Anna (elfordítja a fejét). Ez a nagy néptömeg is olyan mulatságos.

Douglas (kétérdően). Ebben nem értünk egyet. En szeretem a magányt.

Anna (méltóságteljesen). Akkor kár volt nem maradnia a kőfal tuloldalán. Ott nem háborgatta volna senki.

Douglas (bűnbánóan). Jól tudja, hogy nem egy érttem, Anna kisasszony. Azt akartam mondani: rolitude à deux.

(Csönd.)

Douglas. Soká marad itt?

Anna Ezt igazán nem tudom. A Beach-Hotelben lakom lady Marvel-lel. A nagynénem már minden elképzelhető betegségen keresz-

magyar földművelés sem marad többé tedd ide tedd oda teknősbékának. Lerázuk a terhet, melyet ügyis csak a verseny miatt raktak ránk — s akkor a magyar föld ismét ragyogó, hatalmas pajzs lesz, melyet egy egységes, erős nép karja tart meg s amely nem mászik a föld porában, de büszkén néz szembe az új jövő felkelő napjával.

Dr. K. A.

Felültetés.

A B. H. leplezi le a következő érdekes dolgot:

Washingtoni nagykövetség, hengervári Hengelmüller László urat a villanovai egyetem filozófiai fakultása disz-doktori oklevéllel tüntette ki.

Ez alkalomból a bécsi lapoknak valamely washingtoni jóbarátja nagy tudósításokat küldött e kitüntetés nagy politikai jelentőségéről, megmagyarázva nekünk, barbár európaiaknak, hogy így nyáron, az iskolai év végén az amerikai egyetemek ki szoktak tüntetni disz-doktori oklevelükkel egy-egy kiváló politikust vagy diplomatát.

Ez eddig ártatlan dolog. De az már bosszantó, a mit szintén megtudunk a bécsi lapokból, hogy ő Felsője a következő táviratot küldte Amerikába:

„John M. Reiner dr., a filozófiai fakultás dékánja. Villa Nova, Pa. Szívesen fogadom hódolatukat, melyet azzal tanusítottak, hogy nagykövetséget, Hengelmüller, egyetemük filozófiai doktorságával kitüntették. Fogadják ezért köszönetemet. Ferencz József.»

Hengelmüller László ur csak pár hónap óta nagykövet: azaz uralkodója személyének a képviselője, s így nem csoda, ha még kissé gyengén örködik uralkodója személyes érdekein.

Ez a távirat (a német eredetiben 39 szó), 84 korona 24 fillérbe került, s ez tisztán kifizetett pénz volt. Villanovai egyetem ugyanis nincsen e világon (de még az új világban sem.) Azaz van egy intézet, a mely székhelyéből (a mi Amerikában nagy divat) egyetem címet visel, s diplomákkal üzérkedik, de eze-

ket senki főiskolának el nem ismeri, s doktori oklevelei már Európában is nevetség tárgya. A tudományos világban gúnynev a doktor philadelphiai.

Igen, van tudományos egyeteme is Filadelfiának, a neve: University of Pennsylvania, de ennek a villanovai zugiskolához semmi köze. Előttünk az egyetem 121 tanárának friss névsora, John M. Reiner dékán ur nevét nem látjuk benne, s a Jahrbuch der Gelehrten Welt 1235 lapos névjegyzéke szerint, mely a tudományos intézeteknek még a laboránsait is számon tartja, az egész földtekén csak egy Reiner foglalkozik tudományokkal: Reiner János, a budapesti egyetemen az egyházjog magántanára.

Washingtoni nagykövetség egy széliamos zugintézet áldozata, s a király távirata reklám-czégére lesz a doktori diplomával üzérkedő »villanovai egyetemnek«.

Diplomáziánk e legújabb sikerére tehát nem kell nagyon büszkének lennünk.

A francia kulturharez.

A francia kormány tegnap délre tüzte ki az utolsó határidőt, melyen beül a nem autorizált kongregációk iskoláikat bezárni s a szerzetesek anyakolostorukba visszatérni kötelesek.

A vidékről érkezett hírek szerint a kongregációk nagyobb része már alávetette magát ennek a rendelkezésnek és még a határidő lejárása előtt teljesítette a miniszterelnök körlevelében foglalt követelést. Párisban és a Szajna-departementban azonban nem siettek a kongregációk eddigi, meg nem engedettnek mondott lakásukat elhagyni. A politikai hatóságok e miatt azt az utasítást kapták, hogy e késedelmezők ellen a törvény teljes szigorúságával járjanak el, az ellenszegülő szerzeteseket távolítsák el és az épületekre tegyék rá az állam pecsétjét. Sok helyen így is történt s hogy ez nem ment simán, elképzelhető. A katolikus hívek folytonosan tüntetnek a szerzetesek és az apácák mellett; tegnap este nagyobb fajta zavargás is volt Párisban, a mely alkalommal ismét sok embert letartóztattak.

Akcióba léptek az asszonyok is Pion, Mun és Keille képviselők izgatására, a kik tegnapelőtt ilyen plakátot terjesztettek:

Példátlan merényletet követtek el. Nyolcz nap alatt harmadfélezer iskolát bezártak s 150,000 gyermeket az utcára dobtak. Az ilyen cselekedet büntett az emberiség és a szabadság ellen. Polgárok! Ti meghajoltok a zsarnokság előtt? Ha szabadon akartok élni, akkor gyülekezzetek és szálljatok szembe üldözőitekkel, ne számítsatok többé az igazságszágra, hanem csak önmagatokban bizzatok!

E fölhívásra pár száz asszony egy apácza-iskolából, ünnepi ruhába öltöztetett gyermekeikkel az Elysée elé vonult. Egy iratot akartak átadni Loubetnának, a kit így akartak belevonni a politikába:

Mi, a Szent Rókus-negyedben lakó keresztény anyák, bizalommal fordulnak egy anyához Azt akarjuk, hogy Jézus Krisztus nevét és tanítását vallásos neveléssel örökre gyermekeink szívébe oltjuk. Istenünk nevében kérjük önt, hagyja meg továbbra is nekünk a mi buzgó apáczaikat s mentse meg keresztény iskoláinkat.

Az asszonyok egész az Elysée kapujáig jutottak, de be már nem mehettek; csak két asszonyt bocsájtottak be, a kik az iratot át is adták Loubetnának. Az elnöknő csak annyit ígért meg, hogy az iratot a kormány kezébe juttatja.

De ezek a tüntetések nem használtaok semmit, mert a szerzetesi iskolákat, összesen 2580-at, sorban becsukják. A kormány erőszakossága miatt nagyon föl vannak háborodva a katolikus politikusok s a püspökök és papok, úgy hogy alig hihető, hogy egyhamar béke lesz Franciaországban.

Páris, július 25. A radikálisok és szoczialisták a Bastille-téren tüntetést készülnék rendezni válaszul arra a népgyűlésre, a melyet holnap a St. Paul-lovágloiskolában Coppée elnöklésével tartani fognak. A *Petit Journal* jelenti Landerneauból: Tegnap este St. Méenben a kongregáció mellett kardoskodó parasztok megtámadtak egy automobilt, a melyben egy bresti újságíró ült egy barátjával. A megtámadottak revolverrel fenyegették meg a parasztokat és így sikerült megmenekülniök.

tül ment, vagy azt hiszi — ami végre is egyre megy — most ide jött, hogy visszanyerje »ruganyosságát«. Számos huzza közül reám esett választása — s én eljöttem őt ápolni.

Douglas (melegen). Ez nagyon szép volt kegyedtől.

Anna (hidegen). Oh dehogy. En is szeretem a magányt...

Douglas: Ez meg nem volt szép magától, Anna. De én nem fogom elérteni a célzást. (Közlebb jön hozzá, Anna megkönynyebbülten lélegzik fel.) A mult nap láttam unokánövérét.

Anna (gyorsan). Christabelt?

Douglas (meglepetve). Igen. De hogy találhatta ki, hogy épp ő róla beszélek? Hiszen van vagy tíz unokatestvére...

Anna (gondtalanul). Magam sem tudom. Talán mert legjobban szeretem (elfordítja fejét), őt mindenki szereti.

Douglas (hosszasan néz rá.) Mindenki szereti...

Anna (nem mer felé fordulni.) Ő oly szép...

Douglas. Valóságilag világít, csillog, mint a folyékony arany...

Anna (hirtelen rátekint.) Arany? De hiszen kapitány, neki sötét haja van! (Félre.) Nem tudja a menyasszonyának a hajszíne milyen!

Douglas (gyorsan). No igen; sötét arany.

Anna (gondolkodva). Aztán ő olyan

okos is... Csaknem minden modern nyelven beszél.

Douglas (félre). Talán azért nem gondolkodik egyiken sem. De hát hálásnak kellennem iránta, ő ajánlotta Brezitonot.

Anna (folytatólagosan). A neve is olyan gyönyörű: Christabel! Szeretném, ha elcserélhetném az enyémmel. Mert hát kinek tetszik az »Anna«?

Douglas (gyorsan). Nekem.

Anna (szomorúan). Ah, de hát látja, magát nem hívhatják Annának. (Hirtelen.) Mondja meg, melyik a kedvencz neve? (Félre). Persze, előre tudom, hogy Christabelt fog mondani.

Douglas (tétovázás nélkül). Anna.

Anna (kínosan elpirul, felkiált): Oh! (Elfordul tőle).

Douglas (mosolyogva). Most már maga mondja meg, melyik a kedvencz neve?

Anna (mélázva). Azt hiszem: János. Douglas arca elkomorodik. Tudja, János kedvencz fivérem neve is. (Douglas arca újra kiderül.) És... (halkan) azt hiszem, a Dick is... szép név. Én szeretem Dicket... azaz (zavartan) a Dick nevet.

Douglas (boldogan). Igazán? (Aggódva). De Dick, ugy-e bár, nem egy másik testvérének neve?

Anna. Oh nem. Dick... senki. De én azért szeretem e nevet.

(Csönd. E közben Annának eszébe jut Chris levele s méltóságtelejesen kiegyenesedik.)

Anna (félre). Micsoda udvarló ez az ember! Megbizhatatlan és csapodár. Es én csaknem elfelejtettem, hogy a más nőlegénye? Gratuláljak neki? Nem, nem tehetem. Őt percz óta nem beszéltünk már s bajos ezzel kezdeni. (Hangosan.) Visszamegy Dél-Afrikába, Douglas kapitány? (Félre.) Be ostoba vagyok! Most azt fogja hinni, hogy én törődöm menetével vagy maradásával!

Douglas (vidáman). Ez a körülményektől függ.

Anna. Mennyiben? (Félre.) Most már kénytelen lesz kirukkolni a dologgal.

Douglas (nem néz reá.) A... a feleségemtől függ...

Anna (képtelen visszafojtani egy felkiáltást). Ah! A feleségétől? Nem tudtam, hogy már megesküdtek!

Douglas (hirtelen). Nem, még nem. Ugy kellett volna mondani: »A hölgytől függ, akit nőmmé remélek tenni.«

Anna (kétségbeesetten erőlködik egykedvűnek látszani). Gratulálhatok? S talán megtudhatnám a nevét is? (félre.) Ő nem tudja, hogy Chris célzott reá levelében.

Douglas (mélyen a szemébe néz, halkan.) A neve Cunningham kisasszony.

Anna (fojtott hangon.) Persze, mindjárt kitaláltam. Douglas Christabel! — szépen fog hangzani együtt...

Douglas (gyorsan felé fordul.) Douglas Christabel, Christabel sohsem lesz Douglasné.

Páris, július 25. (Saj. tud. távirata.) A *Gaulois* írja *Doubet* és *Richard* érseknek beszélgetéséről, hogy *Doubet* kijelentette, miszerint nincsen számalomra méltóbb nála. Egyik párt a függetlenségért, másik a hadseregért küzd. A katolikusok vallás üldözéséhez pedig szólani nem tud, miért is kikérte az érsek véleményét. *Richard* érsek nézete szerint *Combest* nem lett volna szabad kinevezni. Miután pedig az megtörtént, más nem lehet hátra, mint vagy elkergetni *Combest*, vagy pedig *Doubet*nek kell megválni a politikai szerepléstől.

UJDONSÁGOK.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Az **Orsolya-zárda** ünnepe. Ünnepet ül ma az Orsolya-zárda, Szent Annának, a templom védszentjének névünnepe. Ez alkalommal a zárda templomában énekes nagy misét fog szolgáltatni *Vinkler* József káptalani helynök fényes segédlettel, míg a predikációt *Brém* Lőrincz tartja.

* Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Medzihradszky* Verona okleveles tanítónőt a mezőtelegi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé kinevezte.

* Az élelmes **Debreczen**. Minden alkalommal, amikor valami állami intézmény megszerzéséről volt szó, a szomszédos Debreczen derekasan hozzálátott, hogy a saját számára biztosítsa a mit lehet. Most, hogy hire ment a vasuti felügyelőségek megszüntetésének s az igazgatás decentralizálása révén öt vidéki igazgatóság felállításának, azonnal megmozdultak Debreczenben, nehogy más város elhalázzsza előle a vasutigazgatóságot. A reform hire még megerősítést sem nyert s már is bizonyos, hogy az augusztus hav. városi közgyűlés foglalkozik a kérdéssel. Ebből az élelmességből egy kevés Nagyváradon is elkelve.

Oh Anna, Anna, (komolyan) hát nem találta ki? Hát nincs-e más *Cunningham* kisasszony a világon?

Anna (csintalanul). Száz is. Ott van *Rózsá*, *Norah*, *Daisy*, *Iréne* . . .

Douglas (megfogja a kezét.) Nem, csak egy van. Azt *Annának* hívják.

Anna (hirtelen elhuzza a kezét. Eszébe jut a levél s haragosan beszél). En igazán nem értem. *Chris* egy nagy titokról beszélt és . . . és . . . magát *Dick*nek nevezte!

Douglas (mosolyogva.) Le kell lepleznem azt a nagy titkot. *Chris* unokafivérem, *Frank Merridew* menyasszonya, de még nem nyilvános a dolog.

Anna (félíg meggyőzve.) De maga azt mondta, hogy ő igen kedves, és hogy világít a haja!

Douglas. Én mondtam? Én azt hiszem, hogy maga beszélt s én csak helyben hagytam a dolgokat. És kicsi *Anna*, — én az egész idő alatt másra gondoltam . . .

Anna (szárazon). *Daisy*re, vagy *Iréne*re talán!

Douglas (egyszerűen). Nem; *Annára*. (E perczen *lady Marvel* jött feléjük s a kapitányt meglátva, fájós karja felől kérdezősködik.)

Douglas (kalaplevéve, udvariasan.) Köszönöm, sokkal jobban, *lady Marvel*, (*Hamisan Annára* néz.) A *breczitoni* levegő egészen meggyógyított.

* **Palotaépítés** utcarendezéssel. *Kossuth* Lajos-utca is a görbe utcák közé tartozik. *Füchsl* Jakab, a *Füchsl* Testvérek borkereskedő cég tagja *Kossuth*-utcai házában a Nagypiac-tér felé levő üres telken két emeletes bérházat szándékozik építeni. A szépészeti és közlekedési szakbizottság tegnap délelőtt a helyszínen ülést tartott s megállapította az utcavonalat, amelyben az épületet emelni fogják. A *Haas* *Gottlieb* háztól vették az egyenes vonalat, hogy legalább ez az oldala egyenes legyen az utcának. A telek végében a város enged át néhány négyszögmetert az építendőnek, míg a telek középpontján mintegy 40—45 négyszögmeter terület marad az utca szélesítésére. A bizottság abban állapodott meg, hogy a területek négyszögmeterjét kölcsönösen 75 korona árban számítják fel. Ez bizony nagyon borsos összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy a pénzügyi palota építésekor a *Fő*-utcán 12 koronát akart a város felszámítani egy négyszögmeter területért s csak nagy vita után emelték fel a vételárat 20 koronára. Hogy mily óriási árért akarják most a keskeny területet a város nyakába sózni, mutatja az is, hogy a nagypiaczi telkeket, amelyek éppen így a kereskedelmi forgalom központján vannak, 4—10 koronájával adta el a város házhelyeknek. Ha a városnak kellene a nagyobb területet átbocsátani, bizonyára most is potom árért kívánnák. Elég volt már az eddigi telek adás-vételekből. Ne tekintsek továbbra is fejlődésnek a várost.

* Az igazgató-főmérnökök felmondási joga. Erdekes elvi jelentőségű határozatot hozott *Darányi* *Ignác* földművelésügyi miniszter. Egyik nagyobb ármentesítő társulat főmérnökének f. évi október 31-ére fölmondott, kijelentve, hogy amennyiben az igazgató-főmérnök ragaszkodnék a törvényben biztosított egy éves fölmondásához, eliene fegyelmi eljárás fog indítatni. A határozatot az igazgató-főmérnök megfélebbezte. A miniszter pedig hatályon kívül helyezte a választmányi tagoknak határozatát és pedig azért, mert a választmányi tagoknak nem kétharmad része hozta a határozatot. Figyelmeztette a miniszter a társulatot arra, hogy a fölmondás a törvény megmásíthatlan rendelkezéseinek fogva egy évnél rövidebb időre nem szólhat.

* **Vigélet a fürdőkben.** Beköszöntött a kánikula s ilyenkor a közönség nagy része menekül a város füledt levegőjéből a szabadba, ki falura, ki pedig fürdőre. Igen látogatottak az idén, mint minden esztendőben a mi fürdőink is, a »Püspök« és a »Félix«, a mennyiben nemcsak városunkból, hanem a messze vidékekről is seregestül keresik fel e két kies fekvésű és páratlan gyógyhatású fürdőt. Es e nagy látogatottságot meg is érdemlik, mert mindkét fürdő bérlője nagy áldozatokat hoz a fürdők szépítése és a közönség kényelme érdekében, továbbá sűrű időközökben gondoskodnak a közönség szórakoztatásáról. A Püspök-fürdőben ma szombaton este fényes *Annabált* rendez a fürdőigazgatóság. A tiszta jóvedelmet a létesítendő könyvtár javára fordítják. Továbbá nagyban készül a közönség a Félix-fürdőben e hó 29-én *Brokken* Béla kiváló zongora művész által rendezendő hangversenyre, melynek sikeréhez a kitűnő művész játéka kívül városunk ismert zenészei is hozzájárulnak. Belépő-díj: I-ső hely 1 kor., II. hely 60 fillér. A rendezésben *Péterffy* *Elemér* és *Kugler* *József* mint értesülünk nem vesznek részt.

* **Helyreigazítás.** Tegnap »áthelyezés« című hírtükre vonatkozólag utólag úgy értesülünk, hogy a miniszter nem *Pazar* *Dezsőt*, hanem dr. *Kardeván* *Károly* főreáliskolai tanárt helyezte át *Czeglédre*.

* **A jádvolgyi kirándulás.** A *Jadolina* víz-éséshez tervezett kirándulás rendezője sajnálatos értesítést kapott ma a *Jádvolgyéről*. Azt jelentik onnan, hogy a remeczi kisvasut közlekedését előre nem látott akadályok miatt beszüntették, ami a kirándulást kényelmiszempontból erősen megnehezíti. Mégis akik nem riadnak vissza a *Jádvolgytól* *Remeczig* terjedő gyalogolástól, ami körülbelül 2 órai időt vesz igénybe, azoknak nincs mint veszteniök, mert a vidék fenséges szépségében gyönyörködhetnek. A kirándulók ama része pedig, mely a hosszú gyalog utra nem vállalkozik, a kies *Jádvolgyon* töltheti idejét, a pompás acetylen gyárat is megtekintheti. A kirándulók az este 9 órai személyvonattal vissza térnek *Nagyváradra*. Különben a kiránduló turisták elszállásolása tekintetében is akadályok merültek föl, miáltal az expedícióban részt venni szándékozó hölgyek elhelyezése a legnagyobb igyekezet ellenére sem lehetne megfelelő. A jelzett lakásokat időközben váratlan vendégek foglalták el, s így a fáradságos kirándulás résztvevői a remeczi ipartelep területén rögtönzött tábortáborokban tesznek elszállásolhatók. Ez az éjszakai pihenő a hölgyekre nézve mindenképpen alkalmatlan. Tehát a hölgyeknek semmi esetre sem ajánlható, hogy az expedícióban ezuttal részt vegyenek, sőt a kirándulás vezetősége számolva azzal a körülménnyel, hogy a jelentkezett urinők kiránduló szándékukról lemondanak, augusztus elejére újabb expedíció tervét készíti elő, amelynél a szállás-mizériák ki vannak zárva.

* **Prókátor és színész.** Egy pozsonyi ügyvéd, aki mellesleg háziúr, nagyon degusztálta a kassai színészeket, modernnek nem mondható eljárásával. Amint ugyanis egy kassai utas írja, *Andorffy Péter*, a társulat egyik előkelő tagja már most akarta pozsonyi lakását előre kibérelni, hogy mire augusztusban ideérkezik, ne kelljen sok fejtörést kiállania azért, hogy hol telepedjék le. Véletlenül a kérdéses ügyvédek kopogtatott be megbízottját, akinek a jó prókátor azt felelte, hogy — színésznek nincs helye a házamban, ha mindjárt 10 évre is előre fizeti ki a bért. *Andorffyt* nagyon bántotta ez a meg nem érdemelt incidens s levéllileg tudatta az ügyvéddel, hogy a házat azonnal készpénzen veszi meg, ha az ügyvéd ur elköltözik Pozsonyból, mert oly emberrel, aki a színészt nem becsüli, nem hajlandó még egy városban sem lenni. Az ügyvéd-háziúr nevét nem említi meg a kassai lap.

* **A faiskoláról szóló szabályrendelet.** Nagyvárad város legutóbbi közgyűlésén a faiskoláról szóló szabályrendelet kapcsán *Szokoló* *Tamás* bizottsági tag erősen megtámadta a *Rhédey*-kert felügyelő-bizottságát, hogy a város által fizetett évi 12,000 koronáért nem csinál semmit, nem gondozza a parkokat és utcai ültetvényeket. *Dóry* *Ferencz* indítványára kiadták a szabályrendeletet a jogügyi bizottságnak, hogy azt vizsgálja át s a *Szokoló* *Tamás* által felhozott dolgokat is méltassa figyelmére. Ennek azonban nyoma sincs a jegyzőkönyvben, azaz hogy volt, de a hitelesítésnél törölték s csupán azzal tették át a szabályrendeletet a jogügyi bizottsághoz, hogy arról mint ilyenről mondjon véleményt. A jogügyi bizottság tegnap tanácskozott a szabályrendelet felett s némi módosítást ajánl. Így a 7. §. 3. pontját törölnönek tartja. Ebben az áll, hogy a községi faiskola kertésze teljesíti a községi iskolákban a kertészeti oktatást. Am a városi kertészre ez nem bizható, mert a város faiskolájában nem lehet kísérletezni s fizikai ideje sincs az oktatás ellátására. Annyi csoportja van a községi iskoláknak, hogy a helyesen keresztülvitt kertészeti oktatás egy ember egész idejét igénybevezi.

* **Miniszeri kiküldöttek városunkba.** Mint már tegnapi számunkban említettük, **Szell Kálmán** miniszterelnök mint belügyminiszter megbízásából **Bosnyák Zoltán** osztálytanácsos és dr. **Karsay Sándor**, a gyermekvédelmi főosztály tagja csütörtök óta vizsgálatot tartanak a rendőrség szegény- és kórházi ügyosztályánál, hogy meggyőződést szerezzenek a szegény elhagyatott teremtések hatósági védelme körül tett intézkedések foganatosításáról. A tegnapi napon is késő estig folytatódott a vizsgálat, melyen dr. **Beöthy László** főispán is megjelent. A vizsgálatot ma folytatják. A miniszeri kiküldöttek ma délután megtekintik a városi árvaházat és a tápanyáknál elhelyezett gyermekek nagyrészt, hogy személyesen győződjenek meg a gyermekvédelem alaposágáról és a gyermekek lelkiismeretes ápolatásáról.

* **Az élő halottokról.** Szomorú miniszeri rendelet érkezett le a hatóságokhoz. Arról van benne szó, hogy a vidékről mindinkább felszaporodik s mind sűrűsebbekké lesznek az országos tébolydába való fölvétel iránti kérvények. Ezek elintézéséül a belügyminiszter leiratában arról értesíti a hatóságokat, hogy az országos tébolyda túlszofaltsága miatt elmebetegeket a lehetőség szerint a kórházakban helyezték el, csak közveszélyes örülteket szállítsanak föl, illetve csak oly esetben intézkedjenek a föl szállítás iránt, ha a kórház viszonyai a berendezés hiányossága miatt az elmebetegek elhelyezését lehetetlenné teszik.

* **Uj egyetemi tanár.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. **Ferenczy József** műegyetemi nyilvános rendes tanári címmel és jelleggel felruházott nyilvános rendkívüli tanárt a budapesti Józsefműegyetemen a magyar irodalomtörténet nyilvános rendes tanárává a szabályszerű illetményekkel kinevezte.

* **A Carlea de Aur.** Brassóban, mint onnan nekünk jelentik, a minap több előkelő román embernél házkutatást tartott a kir. törvényszék a Carlea de Aur című román izgató röpirat elkobzása tárgyában. A röpiratot sehol sem lehetett megtalálni. Az egyik állítólag kölcsön adta valakinek, a másik elégette, szóval: elő egyik sem adta. Most az illető román urak a kir. törvényszéki központi vizsgálóbírótól, Arzt Mihálytól hivatalos felszólítást kaptak, hogy 10 nap alatt az elkobzandó röpiratot kerítsék elő és szolgáltatassák be, mert különben velük szemben a büntetőtörvénykönyv 171. §-át alkalmazza, a mely az elkobzandó tárgyak, könyvek rejegetőire a letartóztatást mondja ki.

* **A rét-utczaiak panasza.** A város jórésze telve van panaszszal, hogy Nagyvárad város tanácsa nem gondol a lakosság érdekeivel. A rét-utczaiaktól kaptunk tegnap egy levelet, a melyben azt panaszojják, hogy elhagyatott utcájokban száraz időben araszos a por, sáros időben pedig járhatatlanok az utcák a sártól. Vizvezetékük sincs, bár a város megveszi tőlük a vizdíjat. A panaszos levél a következő:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Tisztelettel kérjük, alábbi sorainknak kegyeskedjék becses lapjában helyet adni.

Mi alólírottak helybeli rét-utczai lakosok tavaly és már azóta több ízben is folyamodtunk a városi tanácshoz, hogy részesítsen minket is azon kegyben, ha már évek óta rajtunk hűségesen bevasalják a vízvezetéki adót, hogy egészségünket a rossz víz ivásától megkímélhessük. Adjon vízvezeték. Nem is szólunk már arról sem, hogy ha tűz ütne ki, az egész városrész azon veszélynek van kitéve, hogy leég, mert messziről kellene a vizet hordani az oláshoz.

Pedig hát mi is éppen oly keservesen keressük meg azt a pénzt, hogy adónkat kifizessük, — mint akármelyik más pol-

gára a városnak. Világításunk, kövezetünk nincs, mert az már igazán sok volna a jobból. **De hát a közegészség?** — Minek mondjuk azt el, hogy mily fontos ily kánikulai hőségben egy háztartásban a jó ivó viz. Tudja ezt a tek. tanács minden tagja nagyon jól.

Kérésünk oda irányul, hogy végre jogos kérelmünket szíveleje meg a tanács s ne foszszanak meg bennünket továbbra is attól, a mi jogosan megilleti minden polgárát a városnak.

Teljes tisztelettel a rét-utczai polgárok nevében: S. A.

* **Képviselő és doktorkisasszony.** Kohl bajor képviselő, a bajor tartománygyűlésen kemény kirohanást intézett a »diplomás« asszonyok ellen és a többi között erősen kétségbe vonta a müncheni udvari és állami könyvtár egyik gyakornokának, dr. Renz Klára kisasszonynak a képzettségét. A megtámadott doktorkisasszony erre egy nagy müncheni lap hasábjain következő nyílt levelet intézte Kohl képviselőhöz:

Hatalmas beszéde a bajor tartománygyűlésben, melyről a lapokból szereztem tudomást, minden esetre nagy tisztességére válik, mint népképviselőnek. De az emberek-nél és különösen a keresztényeknél, kell, hogy ilyen beszédben az igazság gyökerezze. Mert a mi legszentebb kötelességünk, hogy abban a dologban, melylyel foglalkozunk, mindenekelőtt az igazság kikutatására törekedjünk és aztán foglalkozunk csak azzal legjobb tudomásunk szerint. Hogy ön ezt a kötelességet nem teljesítette, az kiviláglik egy nő ellen intézett durva támadásából, mely szerint az »mitsem tud és semmi előképzettsége nincs.« Nincs ugyan szerencsém önt személyesen ismerhetni, mégis engedje meg, hogy azt az ajánlatot tegyen önnek: próbálkozzék meg, mint gyakornok bejutni a királyi udvari és állami könyvtárba és alkalmaztatása esetén próbálja meg, mennyivel töltheti be jobban hivatalát, mint én. Valószínűleg majd önnek is el kell kezdnie tanulnia, még akkor is, ha mint én, tizenégy szemesztert végzett volna is az egyetemen, a miben, tekintettel támadásának hangjára, engedje meg, hogy éléken kételkedjem. Az illetékes körök felháborodása hidegen hagy, mert az irigységet, mint megszokott terhet, eléggé ismerem. Illő tisztelettel Dr. phil. Renz Klára.

A doktorkisasszony, mint látjuk, elég erőteljesen válaszol a képviselő ur támadására. Félünk azonban, hogy a polemianak nem lesz vége, ha a képviselő válaszol, mert hát — a utolsó szó joga erősebb a doktori diplománál is.

* **Katonazene a Bazárban.** Ma szombaton este 8 órától a Bazár-vendéglő pompás nyári kerthelyiségében a 37. József-ezred zenekara hangversenyt rendez.

* **Magyarország a koppenhágai tengerészeti kongresszuson.** A Triesztben megjelenő Il Piccolo egyik legutóbbi számában hosszabb cikket közöl a koppenhágai tengerészeti kongresszusról, melyben elítélőleg nyilatkozik egy a trieszti tengerészeti hatóság, mint az osztrák kormány képviselőinek a kongresszuson való szerepléséről, jobban mondva téltlenségéről, szemben a magyar képviselőkkel, akik igen érdekes adatokkal szolgáltak a kongresszusnak a magyar kereskedelmi hajózás fejlődéséről, s különösen a fiumei kikötő mindinkább növekvő jelentőségéről. A magyar képviselők — ugymond — teljes sikert arattak. Roux Károly, a kongresszus elnöke általános helyeslés között ékes szavakkal emlékezett meg Magyarországról, s nagy jövőt jósolt Fiume városának. Utalva azután a Magyar- és Franciaország közti benső baráti viszonyra, azon reményét fejezi ki, hogy a két nemzet mindig együtt fog haladni a nemközi hajózás és kereskedelem terén.

* **Halász Lajos újabb sajtópöre.** Emlékeztet meg az olvasók előtt, hogy mikor Agai Adolf a Borsszem Jankó szerkesztője Timon Akos egyetemi tanár hálószobáját és annak csendjét és tisztaságát tollával befecskendezte, **Bartha Miklós** cikket írt a sajtó tisztessége érdekében és megtámadta Agait. Ezen cikke miatt Agai bepörölte. A pör azzal végződött, hogy a képv. Ház nem adta ki Barthát, mert nyilvánvalónak tartotta, hogy a köztisztességet védelmezte a sajtó visszaélése ellen. Ugyanezért a Nagyváradon nyomtatott és Kolozsvárt árusított Friss Ujság szerkesztője Barthát becsületben sértő és rágalmozó szavakkal illette. Ezért a cikkért aztán Bartha Miklós sajtópert indított a kolozsvári törvényszéknél. A vádhatározatot kimondták Halász ellen, ki a cikk szerzőjének vallotta magát. A fő tárgyalás f. hó 26-án lesz Kolozsvárott. A tárgyalásra jelen Bartha Miklós is Visontai Soma ügyvédjével.

* **A fodrász segédek gyűlése.** A következő felhívás közzétételére kértünk fel: Ertesztjük borbély- és fodrászsegéd társainkat, hogy szakgyűlésünk f. hó 28-án hétfőn este 9 órakor fog a városi tűzoltó őrtanya nagytermében megtartatni, melyen való megjelenésre összes társainkat tisztelettel felkérjük. Az egybehívók nevében **Lehrer Jakab, Gleiber Béla, Lóris Lajos.**

* **Valami intim dolgot!** Nesztét vették Budapesten, hogy a váradi rendőrségen miniszeri kiküldöttek járnak. Biztosra vették, hogy itt is valami Kaffka-féle leleplezések készülnek — s tegnap reggel már itt volt egy fővárosi újságíró.

A miniszeri osztálytanácsos javában tartotta a vizsgálatot, mikor egyszerre csak a szolgál belép egy névjegygyel.

— Az az ur igen sürgősen négy szem közt akar beszélni a nagyságos urral.

— Csak nem a feleségem küldte utánam tudakozódní? gondolta a tanácsos ur s rögtön külön szobát kéretett.

Az illető sürgős ur bemutatkozott mint újságíró s adatokat kért a vizsgálatról.

— Kérem. Átvizsgáltunk 356 közegészségügyi, 1232 büntügyi, 995 cselédügyi aktát . . .

— Nem azt. Valami intim dolgot kérek.

— Azt is mondhatok. Van a rendőrségen 146 szék, ebből rosz 52. Van 32 íróasztal, tizenegyetek törött a lába. Van . . .

— Ugyan kérem, nem az kellene nekem. Valami fegyelmi ügy, sikkasztás, család . . .

— Oh, felelt a miniszeri tanácsos mosolyogva, akkor rossz helyen jár. En nem vagyok Kaffka — és Nagyvárad nem Torontál.

Az újságíró a déli gyorsvonattal már zónázott visszafelé Budapestre s kereshetett intim dolgokat másutt.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Özv. Stahl Frigyesné szül. Riedl Natália, ugy gyermekei: Jenő, Nándor és Valéria nevében is fájdalommal szívvel tudatjuk a legjobb férj, atya, testvér, sógor és rokonnak **Stahl Frigyesnek** folyó hó 24-én reggel, élte 40-ik, boldog házassága 14-ik évében történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványa folyó hó 25-én délután 5 órakor fog Várház-utca 30-ik szám alatt levő lakásánál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s az újvárosi központi sirkertben örök nyugalomra tétetni, mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1902. július 24-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Az aszfaltolvaj megkerült.** Annak idején bizonyos feltűnést keltett a fővárosban, hogy valaki elloptott — egy utcát, illetőleg ellopta a Rottenbiller-utca aszfaltjának egy

részt. A páratlan tolvajlás tettese csak most került hurokra. Az eset ismeretes: Ez év május 30-án a Rottenbiller-utca 60—62. számú ház előtt az aszfaltburkolatot ismeretlen tettesek felbontották, kocsira rakták és elszállították. A maga nemében különös lopásnak a tettesét a rendőrség akkoriban kinyomozta Hamrák János 25 éves rovvott multu aszfaltmunkás személyében, a ki azonban az ellene indított eljárás folyamata alatt ismeretlen helyre szökött. A rendőrség kinyomozta, hogy Hamrák a szökése napján Batistella Péter munkástársától kicsalt egy ezüst órát és lánczot és ezzel a zsákmánnyal együtt eltűnt. Megtudta a rendőrség azt is, hogy Hamrák Huzella Elek belvárosi kereskedővel üzletet kötött, mely szerint neki egy kocsis burkolatot szállít a birtokára. Hamrák az azért járó összeget előre felvette, de a burkolatot nem szállította. Az aszfalttolvaj bujdosás közben meglátogatta Németpalánkán lakó Füle Péter nevű sógorát, a ki ott vasuti váltóór. Ennek néhány napi szíves vendéglátását azzal hálálta meg, hogy szekrényeit feltörte, 114 korona értékű arany- és ezüst ellopott belőlük és azután megszökött. A további nyomozat folyamán a rendőrség kiderítette, hogy Hamrák Brünben egy ottani cirkusban van alkalmazva, a hol »Az angolbúr háború« című látványos darab előadásánál a búrvezér szerepét játszotta. Cirkuszkollégái itt egyszerűen a kungari-nak neveztek. A brünni rendőrség a budapesti főkapitányság távirati megkeresésére Hamrákot tegnap letartóztatta. Az aszfalttolvajt legközelebb Budapestre hozzák.

* A viharágyu és villám. Bécs környékén több ágyuval erős ostrom alá vettek egy nehez felleget. Már már remélték, hogy szétverhetik és elháríthatják a termésről a jégeső veszedelmét. Ezuttal az égiek voltak erősebbek. A mint egyik ágyu eldőrdült, annak feltörő füstjén lecsapott egy villám s az alatt levő 6 embert megütötte. Mind a hat rögtön szörnyet halt.

x Az idény előhaladása folytán az összes nyári színes és fehér ingek, angol mosó mellények rendkívül leszállított áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uridivat üzletében.

Kizárólag a legjobb hazai készítményű női és férfi cipők nagy választékban kaphatók.

TANUGY.

A nagyváradi kir. katolikus jogakadémia almanachja. A szokott érdekes és gazdag tartalommal jelent meg az idén is jogakadémiánk almanachja, mely beszámol a kir. kath. jogakadémia ez évi működéséről. Mindjárt elején közli az almanach dr. *Bozóky* Alajos igazgatónak a tanév megnyitása alkalmával mondott szép, fordulatokban gazdag beszédét, utána pedig dr. *Agoston* Péternek, a jogakadémia kiváló új tanárának értekezését »Erdőcsői momentumok a jogviszonyokban« címmel. A két művet nem kell olvasóink előtt dicsérnünk, annak idején megjelent mindkettő a *Tiszántul* hasábjain is. Erzsébet királyné nevenapján dr. *Persz* Adolf mondott megkapó emlékbeszédet. Közli végül az almanach a jogakadémiai tanári kar véleményét a jogi oktatás reformjáról, mely véleményt megjelenése után szintén behatóan ismertettünk. Erdemes a véleményt egybevetni a budapestivel — s akkor nem lesz kétséges, hogy van-e hát valami alapja a budapesti tanári kar sokat hánytorgatott fölényének?

Ezek mellett a tanári kar irodalmilag is nagy tevékenységet fejtett ki. Irodalmilag működtek: dr. *Bozóky* Alajos, dr. *Nagy* Ernő, dr. *Hoványi* Gyula, dr. *Magyary* Géza, dr. *Agoston*

Péter, dr. *Károly* Irén, dr. *Némethy* Gyula. Közülök ötten, t. i. *Bozóky*, *Hoványi*, *Agoston*, *Károly* és *Némethy* urak lapunk hasábjain is szerepeltek érdekes dolgozataikkal.

A hallgatók száma az első félévben volt 191, a másodikban 166, úgy hogy akadémiánk egyike a legnépesebbeknek.

Vallás szerint volt az első félévben (a zárjelben levő számok a második félévre vonatkoznak) római katolikus 59 (48), gör. kath. 24 (23), gör. kel. 25 (23), ág. ev. 9 (7), ev. ref. 27 (22), zsidó 47 (43). Anyanyelv szerint magyar 143 (120), német 1 (1), rutén 2 (2), oláh 45 (43).

A vizsgák általában igen szép eredménnyel folytak le.

A helybeli kir. kath. jogakadémia hallgatói közül *külföldi* tettek le:

1. Az első alapvizsgálatot: *Emmerling* Rezső, *Fehér* Adolf, *Nagy* Sándor, *Személy* Kálmán.

2. A második alapvizsgálatot: *Csiphés* Sándor, *Czuczor* Vilmos, *Erdelt* Béla, *Fehér* A., *Fleischer* Béla, *Fraller* Jenő, *Gall* Pál, *Har-mathy* Károly, *Mercea* Viktor, *Sarkady* Sándor, *Sipos* Ernő, *Suhayda* György, *Uriga* Lajos, *Waldmann* Géza, *Voszka* István, *Zigre* Miklós.

3. Az államtudományi államvizsgálatot: *Csatth* Béla, *Csiphés* Sándor, *Ferentzy* György és *Jesezenszky* Béla.

4. A jogtudományi államvizsgálatot: *Ardelean* Eszaiás.

A külföldi vizsgázott fentebbi joghallgatók nevei a helybeli napilapokban is közöltettek.

A leczkekönyv aláírása az I. félévben 6 joghallgatótól a második félévben tanusítandó szorgalomtól tétetett függővé, a II. félévben pedig 3 joghallgatótól végleg megtagadtattott.

IRODALOM.

Magyar Sion. Egyházi irodalmi havi folyóirat 1902. évi VII. füzetje megjelent július 20-án a következő tartalommal:

Az esztergom-főmegyei papság nyugdíjrendezése. *Liberiustól*. Két világnézet. *Pethő* dr.-tól. *Szűz Mária* tiszteletének nyilvánulási hazánkban. *Krasznayánszky* J.-tól. Irodalom és művészet. *Der Gottesbeweis aus der Bewegung bei Thomas von Aquin, auf seinem Wortlaut untersucht.* *Ism. n. dr.* — *Steph. Székely*: *Hermenentica biblica generalis secundum principia catholica.* *Ism. Kereszty* V. dr. — *Aug. Egger*: *Zur Stellung d. Katholizismus in 20. Jhrdt.* *Ism. Kereszty* Viktor dr. — *Kudora* János: *A magyar kath. egyházi beszéd irodalmának ezer éves története 896—1896* *Ism. Spuller.* Vegyes közlemények.

TAVIRATOK.

A király vendége.

Ischl, július 25. A szász trónörökös, a ki két nap óta a király vendége, ma este utazik vissza Drezdába atyjához, a ki beteg.

Ischl, július 25. A szász trónörökös tegnap reggel 8 óra 15 perczkor elutazott. O felsége a trónörökös szállására hajtattott, azután kikísérte a trónörököst a pályaudvarra, a hol melegen elbúcsuzott tőle és kétszer megcsókolta. Ő felsége nagy rendjelekkel tüntette ki a trónörököst. (M. T. I.)

Kézrekerült sikkasztó.

Bréma, július 25. A rendőrség tegnap letartóztatta *Hoffmann* Ferencz pénztárost, aki Bécsből 24.000 koronát sikkasztva egy exportcégtől, megszökött. A sikkasztó éppen hajóra akart ülni, a mikor elfogták.

Szell Kálmán és Goluchowszky kihallgatáson.

Ischl, július 25. (Saját tud. táv.) *Goluchowszky* ma 10 órakor a király kihallgatáson fogadta. 11-kor *Körber* miniszterelnököt, 12 órakor *Szell* Kálmánt fogadta kihallgatáson. A miniszterek délután hivatalosak a családi ebédre.

Zsidó nem lehet honvéd!

Budapest, jul. 25. (Saját tud. táv.) *Daempff* Henrik alezredes a verseczi honvéd ezred ujonnan kinevezett parancsnoka hétfőn tartotta a tiszti szemlét. Ez alkalommal megtudta, hogy *Szász* Ernő tiszthelyettes zsidó. Tüstént elküldte őrnagyát a tiszthelyetteshez, tudomására hozva, hogy zsidó vallással nem maradhat a honvédség kötelékében, keresztelkedjen ki, vagy távozzék. A tiszthelyettes azonnal kilépett s eltávozott a városból.

Amerika és Japan.

Jokohama, július 24. Hivatalosan jelentik, hogy a Kaszagi japán cirkálóhajó a kormányának egy hivatalnokával a Márkus-szigetre ment. Küldetésének czélja állítólag az, hogy a sziget japáni lakosait megnyugtassa és *Rosehill* kapitány, akinek az Egyesült-Államok kormánya állítólag birtokcímzet adott a szigetre, meggyőzze arról, hogy igéyye jogosulatlan, mert a szigetet, amelyet egy japán alattvaló fedezett fel 1879-ben, Japan 1898-ban birtokba vette.

Washington, július 24. A külügyi hivatalbau nem hiszik, hogy a Márkus-szigeten összeütközésre kerül a dolog Amerika és Japan között. Valószínű, hogy Amerika bele fog avatkozni, ha — mint hírlik — a japánok guánót fognak szedni a szigeten. (M. T. I.)

A Magyar Színház új igazgatója.

Budapest, július 25. (Saj. tud. táv.) *Zoltán* Jenő október hó 1-én átveszi a Magyar Színház művészeti igazgatását.

Az angol alsóházból.

London, július 25. Az alsóház tegnapi ülésén, a mikor *John Redmond* azt az indítványát tárgyalta, hogy az ir. miniszterium részére előirányzott összeget a kormány irországi politikája ellen való tiltakozás jeléül szállítsák le. *William O'Brien* megtámadta *Windham* ir. kormányzót és az ir. kormány eljárását. *Wyndham*, az irektől gyakran félbeszakítva, védelmére kelt az ir. kormánynak és kijelentette, hogy erősen előkelt szándéka a bojkotáló és terrorizáló kísérleteket elnyomni. Az indítványt 196 szavazattal 135 ellenében elvetették. (M. T. I.)

A nemzetközi sajtókongresszus berekesztése.

Bern, jul. 25. A nemzetközi sajtókongresszust tegnap rekesztették be. Ez alkalomból tegnap este közös lakomára ültek össze az olasz és a svájci sajtó képviselői. *Dr. Büchler*, a Bund főszervezője a svájci sajtó nevében az olasz kollégákat és Olaszországot éltette. Az olasz sajtó nevében *Ferraris* mondott köszönetet, a ki beszédet, a melyben a svájci kollégákról és a svájci népről mint Olaszország barátairól emlékezett meg. Svájc éltetésével fejezte be. (M. T. I.)

sz. a! Megszólalt benne a lelkiismeret és az aggodalom, s most mentegetni kezdte magát, ellenségeit vádolva.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.*

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzalog, személyi hitel, tárcza váltók, tisztli és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számítolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénzintézetből.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

Hagymási Jenő,

Nagy-Teleki-utca 46.

KÖZGAZDASÁG.

Falusi olvasókörök és gazdakörök a pozsonyi gazdakongresszuson. A pozsonyi mezőgazdasági országos kiállítás kapcsoltában több fontos és időszerű kérdéssel foglalkozó nagyszabású gazdakongresszust rendez Pozsonyban szeptember hó első felében a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége és a Magyar Gazdaszövetség. Ezen országos kongresszus tárgyai között, a kivándorlás, a gabonaértékesítő szövetkezetek s a fedezetlen határidő üzlet mellett a legfontosabb a kiscgazdák és földmivelők szervezkedése, érdekeik előmozdítása, gazdasági ismereteik fejlesztése s anyagi helyzetük javítása. Miután a falusi olvasókörök, gazdakörök és más egyletek ezen czélok elérése miatt alakultak, a Magyar Gazdaszövetség ez uton szólítja föl őket a pozsonyi kongresszuson, illetve a kiscgazdák és földmivelők helyzetének javítására irányuló munkálatokban való részvételre. A falusi olvasókörök és gazdakörök mindaddig nem lesznek képesek nagyobb arányú tevékenység kifejtésére, míg egyöntetű működést nem folytatnak s a míg nem egyesítik erőiket ezen legfontosabb kérdések megoldása érdekében, melyek a kiscgazdák és földmivelők helyzete javulásának tulajdonképeni forrásait képezik.

Kívánatos tehát, hogy azon falusi olvasókörök, egyesületek és szövetkezetek, melyek tagjai nagyrészt földmivelők, továbbá a gazdakörök, elfogadják a Magyar Gazdaszövetség által feléjük nyújtott segítő kezet s tömörüljenek mindannyian a Magyar Gazdaszövetség kötelékébe, mint a kiscgazdák és földmivelők érdekeit gondozó országos központba. A Magyar Gazdaszövetség kötelékébe való felvételt és a pozsonyi gazdakongresszuson való részvételt végett jelentkezni augusztus hó 15-ig a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalánál (Budapest, Baross-utca 10 sz.)

A falusi olvasókörök, egyletek, gazdakörök és szövetkezetek felvételnek a Magyar Gazdaszövetség tagjai közé, a nélkül, hogy jelenlegi szervezetüket megváltoztatni volnának kénytelenek.

A Magyar Gazdaszövetség csakis a hazafias szellemben s a föld munkásainak érdekében való czéltudatos működést óhajtja. A pozsonyi kongresszusra való utazás vasuti, elszállásolási és ellátási kedvezményekkel lesz megkönnyítve.

Bölcsh Jenő és Társai

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, július 25.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvassal	—
Romanianbank	509.50
Magyar pénzügy	473.—
Szolgálati	—
Wagon-főosztály	—

Határidők.

Budapest, július 25.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6
Képoszta, repese, aug.	96

Hivatalos árfolyások

a Budapesti Ára- és Értéktőzsdén 1902 július 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.35
Magyar koronajárdék	97.90
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	119.—
Magyarvasuti kölesön ezüstben 2/10%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.80
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldterhermentelési kötvény	97.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölesön	205.—

Tiszszabályozás szezedi sorsjegyek kölesön	162.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	9.75
Osztrák államsorsjegyek	152.—
Osztrák magyar bank részvény	16.05
Magyar hitelbankrészvény	711.50
Osztrák hitelintézet részvény	702.50
Párisi visita	95.25
20 frnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.02
Londoni visita	239.70
20 márkás arany	28.40

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztályyal, tanulól felvétetik a Szent László nyomdában.

Ma szombaton a „Bazár“ kerthelyiségében a 37-ik gyalogezred zenekara

Zeneestélyt

tart.

Kezdeté este 8 órakor.

Tisztelettel

Dolgos és Szauer.

Van szerencsénk az építő közönségnek b. tudomására hozni, hogy helyben a

„KNAPP FERENCZ-féle“

téglagyárat üzembe hoztuk és a legjobb hirnévnek örvendő

tégla és fedélcserép

gyártmányokból, a legjutányosabb árak mellett *eladásra* készletet tartunk.

Téglagyár telefon: 229. sz.

Központi iroda telefon: 75. sz.

Incze Lajos és Tsa,
építési vállalkozók.

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhataloságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGALL JANOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér,
8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetmények, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbőrbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.